

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

ŽIPVP 4 prioriteto 3 uždavinio rodiklio „Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (procentais)“ (toliau – rodiklis) dydžio nustatymo tyrimas

Kokybės vadybos iniciatyvos Lietuvoje*

Lietuvoje viešojo administravimo įstaigos diegiančios kokybės iniciatyvas turi pasirinkimo laisvę, kokią kokybės vadybos instrumentą taikyti. Kaip rodo Vidaus reikalų ministerijos užsakymu Viešosios politikos ir vadybos instituto 2007-2008 m. atlikti tyrimai „Kokybės vadybos metodų diegimo viešojo administravimo institucijose stebėseną“, Rytų ir Vidurio Europoje (taip pat ir Lietuvoje) viešojo administravimo įstaigose dažniausiai taikomi instrumentai yra: ISO 9000 serijos kokybės valdymo standartai, Europos kokybės vadybos fondo (*angl.* European Foundation for Quality Management) tobulumo modelis ir pagal jo pavyzdį sukurtas Bendrojo vertinimo modelis (*angl.* Common Assessment Framework)“.

Pastebima, kad Lietuvoje diegiamos ir integruotos vadybos sistemos apimančios pvz. ISO 9001 kokybės standartą ir aplinkosaugos ISO 14001 ar / ir Europos Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS) ar / ir ISO 20000 IT paslaugų valdymo ar / ir ISO 27001 informacijos apsaugos vadybos sistemų ar / ir kitus standartus ar metodus. Lietuvos viešojo administravimo įstaigos pradeda diegti Europos Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS). Šios sistemos / standartai gali būti diegiami ir atskirai, neintegruojant su kokybės vadybos sistemomis. Kadangi minėtų aplinkosaugos ir IT paslaugų valdymo standartų paskirtis yra gerinti valdymo kokybę, šias priemones taip pat galima priskirti kokybės vadybos sistemos instrumentams.

Kiti pasaulyje taikomi kokybės vadybos modeliai ir metodai Lietuvoje yra mažiau populiarūs. Kai kuriose šalyse be jau paminėtų kokybės vadybos priemonių specialiai taikomi ir kiti instrumentai, gerai žinomi privačiame sektoriuje (pvz. žmogiškųjų išteklių valdymo kokybės standartas „Investors in People“ (JK), „Lieknos“ organizacijos metodas (Lean), „6 Sigma“ metodas, Subalansuotų rodiklių metodas (BSC) ir kt.). Tikėtina, kad ateityje Lietuvoje šie instrumentai bus taikomi viešajame sektoriuje vis dažniau.

Taigi, kokybės vadybos instrumentų pasirinkimas yra gana platus. Jis priklauso nuo įstaigos statuso (viešoji ar privati), teikiamų paslaugų specifikos (administracinės ar viešosios paslaugos) ir, žinoma, kokybės supratimo pačioje įstaigoje. Apsisprendimas dėl konkretaus instrumento taikymo priklauso nuo to, kokių rezultatų siekiama diegiant atitinkamą modelį.

* Justas Gavėnas. Viešojo administravimo tobulinimo Lietuvoje perspektyvos: nuo gero prie puikaus. Leidinys „Viešasis administravimas Lietuvoje“, 2009 m. (<http://www.vakokybe.lt/index.php?id=301>)

Vienas iš charakteringų pastarųjų metų Lietuvos viešojo sektoriaus aplinkos požymių – išaugęs susidomėjimas vadybos įrankiais ir metodais, orientuotais į kokybės bei veiklos valdymo gerinimą. Vis didėjančio informacijos pertekliaus, greitai besivystančių informacinių technologijų bei nuolat augančių suinteresuotų šalių lūkesčių dėka racionalus efektyviausių į kokybę ir veiklos valdymą orientuotų vadybos įrankių pasirinkimas tapo vienu iš pagrindinių šiuolaikinių organizacijų iššūkių.

Daugumoje kokybės vadybos sistemų diegimo atvejų galima identifikuoti pagrindinius tipinius projektų įgyvendinimo etapus, pasižyminčius juos apibūdinančiais veiklos valdymo požymiais, kurių nuoseklus laikymasis lemia šias veiklas: tikslų nustatymas, pasiekimų įvertinimas, pasiekimų palyginimas su iškeltais tikslais, surinktos informacijos apie nepageidautinus nukrypimus gražinimas atgal į kontrolės posistemę, proceso pataisymas. Bet kokiu atveju kokybės vadybos instrumentai privalo atitikti visus kokybės vadybos priemonėms būdingus požymius, t.y. konkurencinį pranašumą suteikiantys sistemingi, struktūruoti specifinių veiksmų, orientuotų į bent vienos iš pagrindinių vadybos funkcijų (planavimo, organizavimo, kontrolės ir pan.) įgyvendinimą per žmogiškųjų, finansinių, materialinių, laiko ir kitų išteklių efektyvų panaudojimą, užtikrinant sklandų, pagrįstą problemų sprendimo procesą, matuojant įeitinčius, išeitinius duomenis bei proceso rezultato poveikį rinkiniai.

Priklausomai nuo pasirinkto kokybės vadybos instrumento (arba jų rinkinio) privataus ir viešojo sektoriaus organizacijų aplinkoje skirtingai traktuojamas įrankio įdiegtumas. Pavyzdžiui, istoriškai susiklosčiusios aplinkybės lėmė, kad verslo įmonėse diegiami ISO serijos standartai de facto pripažįstami įdiegtais, kai kokybės vadybos sistemų funkcionavimą pripažįsta nepriklausoma akredituota sertifikavimo įmonė, suteikianti bendrovei atitikties sertifikatą. Atsižvelgiant į tai, kad ne visi kokybės vadybos instrumentai gali būti sertifikuoti vieningu atitikties standartu, o taip pat ir įvertinant, kad kokybės vadybos sistemos funkcionavimas ne visuomet priklauso nuo akredituoto pripažinimo, *vertinant viešojo sektoriaus organizacijų kokybės vadybos sistemų įdiegtumo laipsnį galima remtis prielaida, kad kokybės vadybos sistema funkcionuoja ir yra įdiegta tuomet, kai atitinkamas instrumentas yra pilnai išbandytas (atliktas sistemos stebėjimas, vertinimas ir kontrolė) institucijoje ar įstaigoje ir yra identifikuoti bei formalizuoti tolimesni tobulinimo planai (ISO serijos standartų atveju – atliktas vidaus auditas ir sudarytas koreguojančių priemonių planas, subalansuotų veiklos vertinimo rodiklių atveju – pamatuoti ir su planinėmis reikšmėmis palyginti faktiniai veiklos rodikliai, identifikuotas reikšmių atotrūkis, Bendrojo vertinimo modelio atveju – atliktas ir formalizuotas savęs vertinimas bei parengtas veiklos tobulinimo planas ir pan.).*

Priemonės „Viešųjų paslaugų kokybės iniciatyvos“ rodikliai

Rodiklio tipas	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Kiekybinė išraiška laikotarpio pabaigoje (2015 metais)	Rodiklio paskirtis
Rezultato	valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos	proc.	25	veiksmų programos rodiklis
Produkto	įdiegtos kokybės vadybos sistemos savivaldybių administravimo subjektuose/ valstybinio administravimo ir kituose viešojo administravimo subjektuose	skaičius	30 (15/15)	papildomas rodiklis, kurio reikia Viešojo administravimo plėtros iki 2010 metų strategijos įgyvendinimo stebėsenai atlikti (papildo 3 uždavinio produkto rodiklį)

Šaltinis: ES Struktūrinė parama 2007 - 2013 m. (LR Vidaus reikalų ministerija. Informacija atnaujinta 2009-04-14) http://www.esparama.lt/2007-2013/lt/gaires/priemones/priemone?priem_id=000bdd5380001180; <http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=354347

Rodiklio paaiškinimas

Rodiklis „Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)“ bus pasiektas, kai valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apims įdiegtos kokybės vadybos sistemos, bus **25 proc.** nuo bendro valstybės ar savivaldybės biudžeto.

Rodiklio skaičiavimo būdas

Rodiklio pasiekimo reikšmė nustatoma periodinių tyrimų būdu pagal specialiai sukurtą valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, skaičiavimo metodiką.

Sąvokos

Kokybės vadybos sistema (angl.: quality management system) (toliau - KVS) ir (ar) kokybės vadybos modelis - tai kokybės vadybos principais pagrįstas veiklos organizavimo būdas, skirtas organizacijos veiklai, susijusiai su kokybe, nukreipti ir valdyti (pvz., ISO, BVM, Subalansuotų veiklos rodiklių sistema ir kt.).

Šis apibrėžimas apima įvairius kokybės metodus, modelius, piliečių aptarnavimo tobulinimo priemones, kuriuos taiko ar tikėtina taikys valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos.

Remiantis šiuo apibrėžimu traktuojama, kad KVS instrumento buvimas (įdiegimas) valstybės ir savivaldybių institucijoje ir įstaigoje reiškia kokybės vadybos sistemos buvimą. Atitinkamai daroma žemiau įvardintos prielaidos:

- KVS instrumento buvimas (įdiegimas) valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose reiškia kokybės vadybos sistemos (toliau- KVS) buvimą;
- Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų išlaidos valdomos efektyviau, jei yra įdiegta KVS sistema (arba kitaip tariant - KVS instrumentas), nei valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, kuriose KVS nėra.

Viena iš tiriamo rodiklio pagrindinių dedamųjų yra **valstybės ir savivaldybių išlaidos**. Valstybės ir savivaldybių išlaidų sąvokos apibrėžiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu (Žin., 1990, Nr. 24-596; 2004, Nr. 4-47).

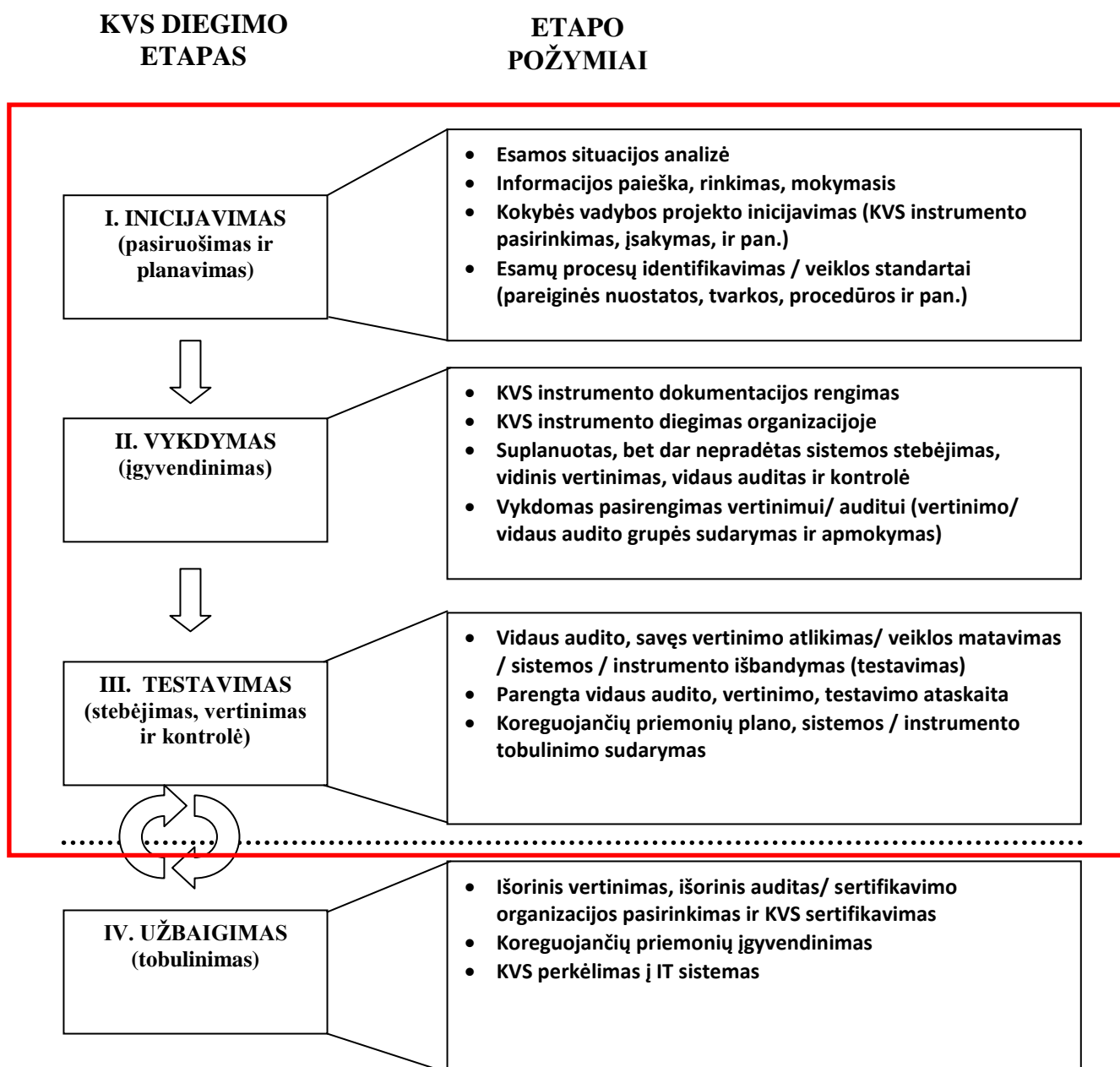
Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatyme (Žin., 1990, Nr. 24-596; 2004, Nr. 4-47) pateiktais „valstybės biudžeto“, „savivaldybės biudžeto“ ir „asignavimų“ apibrėžimais, rodiklio „valstybės išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)“ skaičiavimui, **bendrašias valstybės išlaidas** traktuojame kaip valstybės biudžeto asignavimų planą (be dotacijų savivaldybėms iš LR Valstybės biudžeto) biudžetiniams metams ir atitinkamai, rodiklio „savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)“ skaičiavimui, **bendrašias savivaldybių išlaidas** apibrėžiame, kaip savivaldybių biudžetų asignavimų planą biudžetiniams metams.

Kokybės vadybos sistemos diegimo ciklas susideda iš keturių kertinių etapų

- I. ETAPAS. INICIJAVIMAS (*pasiruošimas ir planavimas*)
- II. ETAPAS. VYKDYMAS (*įgyvendinimas*)
- III. ETAPAS. TESTAVIMAS (*stebėjimas, vertinimas ir kontrolė*)
- IV. ETAPAS. UŽBAIGIMAS (*tobulinimas*)

Kokybės vadybos sistema funkcionuoja ir yra įdiegta tuomet, kai kokybės vadybos sistemos instrumentas visa apimtimi yra išbandytas organizacijoje ir yra identifikuoti bei formalizuoti tolimesni tobulinimo planai (t.y. įgyvendintas III sistemos diegimo etapas - TESTAVIMAS (*stebėjimas, vertinimas ir kontrolė*)).

Kokybės vadybos sistemos diegimo ciklas

Tyrimo eiga ir rezultatai

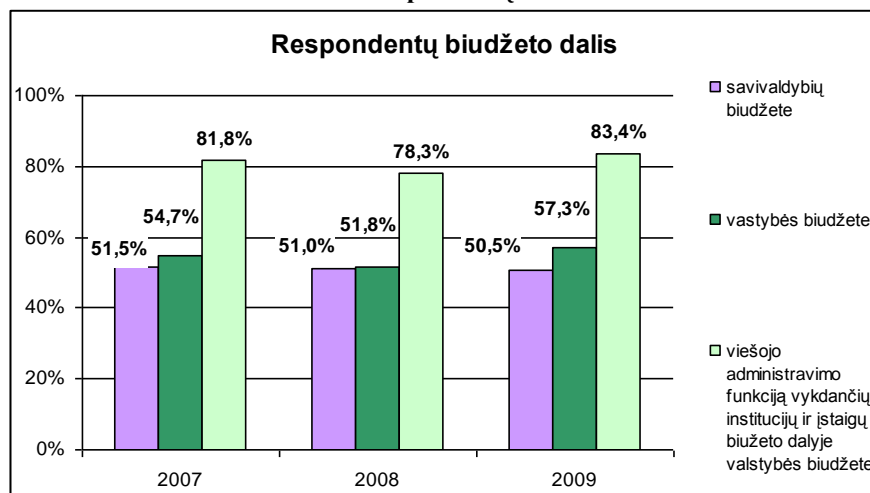
- Vidaus reikalų ministerijos užsakymu UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“ atliko tyrimą 2009 m. lapkričio 8-18 d. Pagal sudarytą tiriamų subjektų sąrašą, 167 valstybės institucijoms ir įstaigoms ir 60 savivaldybių, buvo faksu išsiųsti Vidaus reikalų ministerijos kvietimai dalyvauti apklausoje. Tyrimo anketa buvo patalpinta Vidaus reikalų ministerijos tinklalapyje. Esant poreikiui, anketose pateikti atsakymai, buvo tikslinami apklausiant respondentus telefonu.
- Tyrimo tikslas: ŽIPVP 4 prioriteto 3 uždavinio įgyvendinimo rezultato rodiklio „Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)“ bazinio dydžio nustatymas ir prognozės 2009-2015 m.
- Tiriamų subjektų sąrašas apklausai buvo sudarytas vadovaujantis dviem kriterijais: 1) įstaigų vadovai yra valstybės biudžeto asignavimo valdytojai; 2) įstaigos atlieka viešąjį administravimą.
- Apklausoje iš viso dalyvavo 139 respondentai - 98 valstybės institucijos ir įstaigos (28 teismai ir 67 kitos valstybės institucijos ir įstaigos) ir 41 savivaldybė, t. y. daugiau nei pusė visų įstaigų - 58,7 proc. valstybės institucijų ir įstaigų ir 68,3 proc. savivaldybių (lentelė 1).

Lentelė 1. Respondentų charakteristikos

Asignavimų valytojai	Viso apklausta 139	
	Respondentų skaičius, N	Respondentų skaičius, %
Valstybės institucijos ir įstaigos	98	58,7%
Ministerijos	10	71,4%
Kitos valstybės institucijos ir įstaigos	57	64,8%
Teismai	28	43,1%
Savivaldybės	41	68,3%

Visų apklaustų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų biudžeto dalis valstybės biudžete sudaro, daugiau nei pusę valstybės biudžeto. Apklaustųjų institucijų ir įstaigų biudžetas sudaro apie 55 proc. viso valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms) ir net 81 proc. visų viešojo administravimo funkcijų vykdančių valstybės institucijų ir įstaigų biudžeto dalies valstybės biudžete (be dotacijų savivaldybėms). Apklausoje dalyvavusių savivaldybių biudžetų suma sudaro 51 proc. visų savivaldybių biudžeto (paveikslas 1).

Paveikslas 1. Respondentų biudžeto dalis

ŽIPVP 4 prioriteto 3 uždavinio įgyvendinimo rezultato rodiklio „*Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)*“ dydžio nustatymo tyrimas apima 2006-2015 m. laikotarpį. Tyrime, palyginimo tikslu, šio rodiklio dydis buvo nustatytas ir analizuotas keliais pjūviais: nuo bendro valstybės ir savivaldybių biudžeto; nuo valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms); nuo savivaldybių biudžeto; nuo viešojo administravimo funkciją atliekančių institucijų ir įstaigų biudžeto dalies valstybės biudžete (be dotacijų savivaldybėms); nuo apklausoje dalyvavusių savivaldybių bei valstybės institucijų ir įstaigų biudžetų dalies.

Taip pat atliktas nustatytų rodiklio reikšmių palyginimas pagal pasirinktas valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų grupes tokias kaip: ministerijos, teismai, kitos valstybės institucijos ir įstaigos, savivaldybės. Toks skirstymas leido įvertinti rodiklio pokyčius atskirose įstaigų grupėse ir palyginti juos su kitomis grupėmis.

Rodiklio pradinė situacija

ŽIPVP 4 prioriteto 3 uždavinio įgyvendinimo rezultato rodiklio „*Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)*“ (toliau - 3 uždavinio rodiklio) pradinės situacijos analizė apima 2006-2008 m. laikotarpį. Analizės metu nustatytos rodiklio reikšmės ir įvertinti rodiklio pokyčiai šiuo laikotarpiu. Nustatytas rodiklio bazinis dydis 2006 m.

Tyrimas parodė, kad 2006 m. 3 uždavinio rodiklio bazinis dydis t.y. valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos sudarė 3,2 proc. bendro valstybės ir savivaldybių biudžeto, o 2008 m. išaugo iki 10,5 proc. Analogiškai, skaičiuojant valstybės išlaidas, kurias apima kokybės vadybos sistemos, 2006 m. jos sudarė 4,3 proc. valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms), o savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos sudarė 0,3% bendro visų savivaldybių biudžeto. 2008 m. šie rodikliai išaugo iki 13 proc. ir atitinkamai iki 2,8 proc. (žr. paveikslai 2-4).

Svarbu pažymėti, kad realiai šie rodikliai gali būti didesni. Tai paaiškinama, tuo kad, rodiklis skaičiuojamas įvertinant respondentų pateiktus duomenis, kurie apima tik apie 60 proc. valstybės (be dotacijų savivaldybėms) ir 50 proc. savivaldybių biudžeto. Tikėtina, kad tarp valstybės ir atitinkamai savivaldybių institucijų ir įstaigų, nedalyvavusių tyrime, yra institucijų ir įstaigų įsidięusių KVS instrumentus analizuojamu laikotarpiu. Įstaigų ir savivaldybių nedalyvavusių apklausoje biudžeto dalis yra gan ženkliai, jis sudaro apie 40 proc. valstybės (be dotacijų savivaldybėms) ir atitinkamai 50 proc. savivaldybių biudžeto.

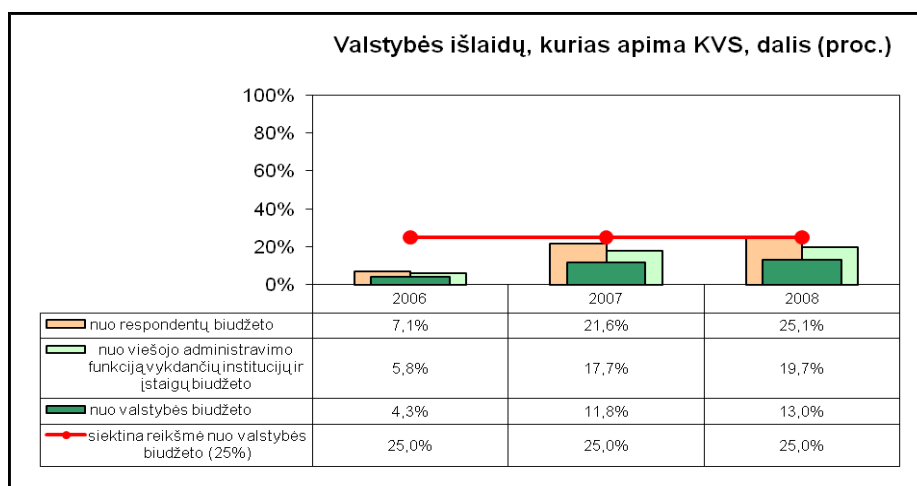
Skaičiavimai parodė, kad 3 uždavinio rodiklis nuo atsakiusių biudžeto yra ženkliai didesnis nei nuo viso biudžeto. Vertinant tik respondentų duomenis, 2006 m. valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos sudarė 5,6 proc. bendro valstybės ir savivaldybių biudžeto, o 2008 m. - 20,4 proc. (paveikslas 4); valstybės išlaidos (be dotacijų savivaldybėms), kurias apima kokybės vadybos sistemos nuo atsakiusių valstybės institucijų ir įstaigų biudžeto 2006 m. sudarė 7,1 proc., o 2008 m. siekė net 25,1 proc. (paveikslas 2). Savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos 2006 m. sudarė 0,5 proc. ir 2008 m. sudarė 5,5 proc. atsakiusių savivaldybių biudžeto (žr. paveikslas 3).

Tyrimo duomenimis 3 uždavinio rodiklio reikšmė nuo viešojo administravimo funkciją vykdančių institucijų ir įstaigų dalies valstybės biudžete (be dotacijų savivaldybėms) 2006 m. buvo 5,8 proc. 2008 m. siekė 19,7 proc. (žr. paveikslas 3). Ši rodiklio reikšmė yra ženkliai didesnė nei nuo valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms). Tyrime rodiklis nuo viešojo administravimo biudžeto dalies yra skaičiuojamas siekiant, iliustruoti Europos socialinio fondo paramos įtaką 2007-

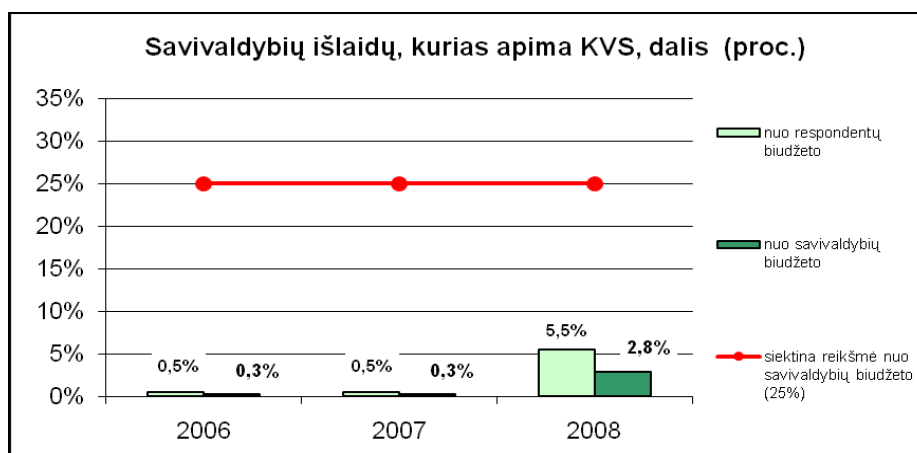
2013 m. programavimo laikotarpiu. Kadangi pagal ŽIPVP 4 prioriteto priemonę „Viešųjų paslaugų kokybės iniciatyvos“ tik viešojo administravimo funkciją vykdančios valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos gali gauti ES paramą kokybės vadybos sistemų diegimui, tikėtina, kad šios grupės įstaigos diegsis daugiausia KVS instrumentų. Pažymėtina, kad atsakiusių institucijų ir įstaigų biudžeto dalis viešojo administravimo funkciją vykdančių institucijų ir įstaigų biudžeto dalyje sudaro net 81 proc. Tai gi, šis rodiklis parodo realią viešojo administravimo sektoriaus situaciją.

3 uždavinio rodiklio nuo valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms) ir 3 uždavinio rodiklio nuo savivaldybių biudžeto pradinė situacija ir bazinio dydžio (2006 m.) reikšmės iliustruotos paveiksluose 2 ir 3.

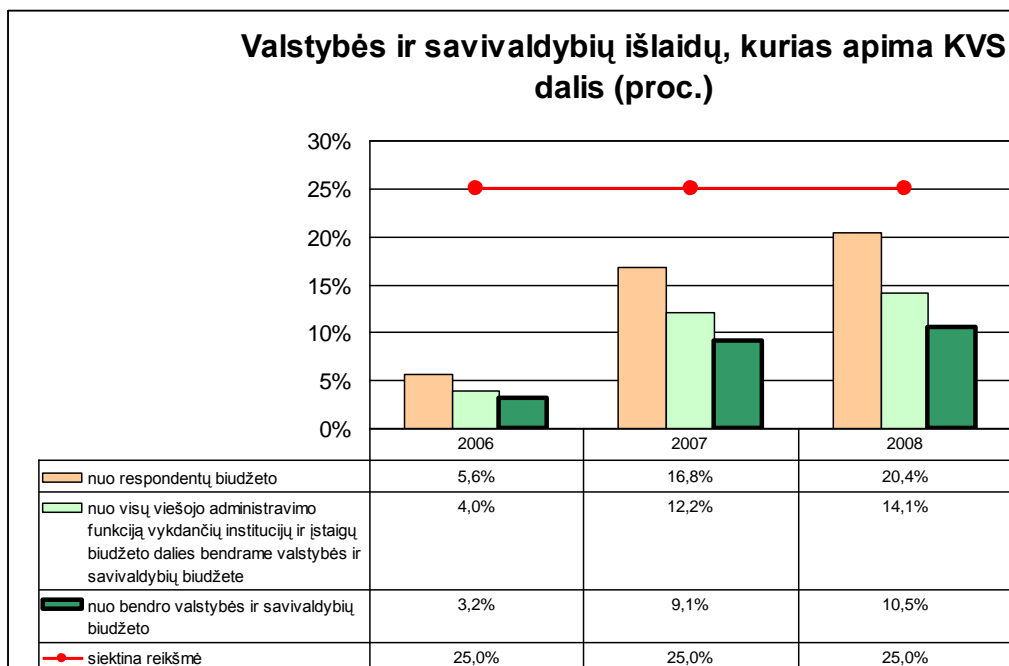
Paveikslas 2. Valstybės išlaidų, kurias apima KVS, dalis (proc.) valstybės biudžete (be dotacijų savivaldybėms) 2006-2008 m.

Paveikslas 3. Savivaldybių išlaidų, kurias apima KVS, dalis (proc.) bendrame visų savivaldybių biudžete 2006-2008 m.

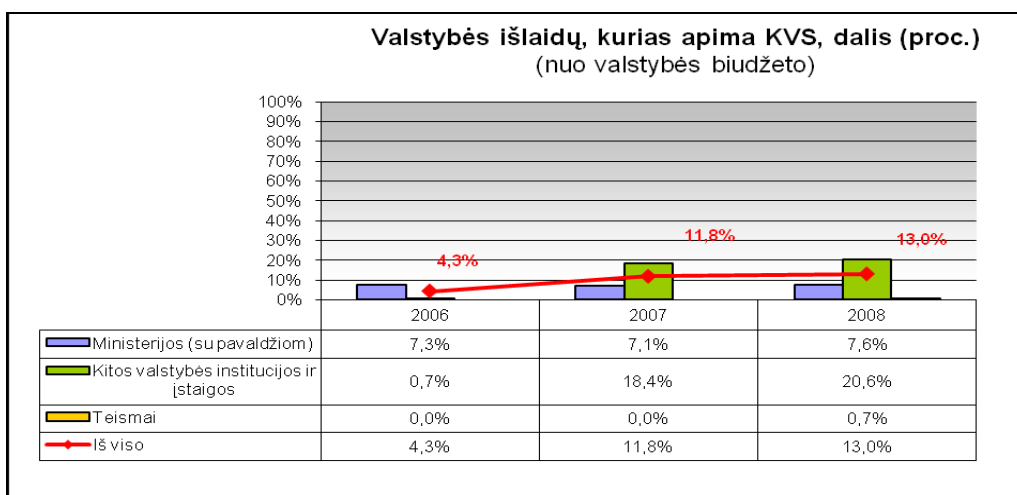

Paveikslas 4. Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima KVS, dalis (proc.) bendrame valstybės ir savivaldybių biudžete 2006-2008 m.

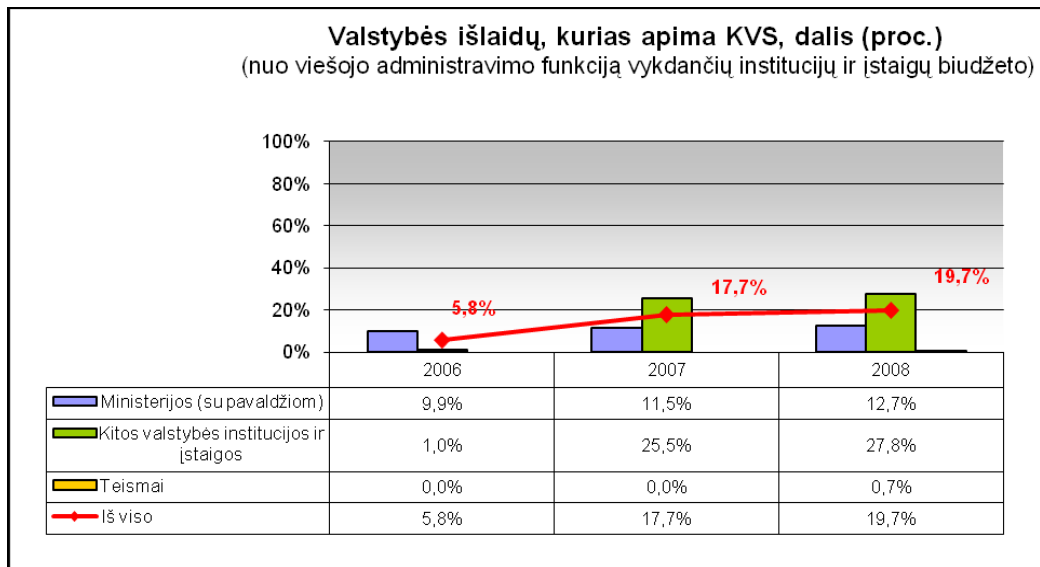

Paveiksluose 5, 6 ir 7 pateiktas 3 uždavinio rodiklio palyginimas pagal pasirinktas įstaigų grupes. 2006 m. rodiklis buvo didžiausias ministerijose (su pavaldžiomis įstaigomis) – 7,6 proc., mažiausias teismuose – 0 proc. Tačiau 2007-2008 m. rodiklis ženkliai išaugo kitų valstybės institucijų ir įstaigų grupėje (2006 m. 0,7 proc., 2008 m. 20,6 proc.), tuo tarpu ministerijose ir teismuose rodiklis šiuo laikotarpiu beveik nekito (2008 m. 7,6 proc. ir 0,7 proc. atitinkamai). Galima teigti, kad bendras 3 uždavinio rodiklis 2006-2008 m. laikotarpiu augo dėl diegiamų KVS instrumentų kitų valstybės institucijų ir įstaigų grupėje (žr. paveikslus 5-7).

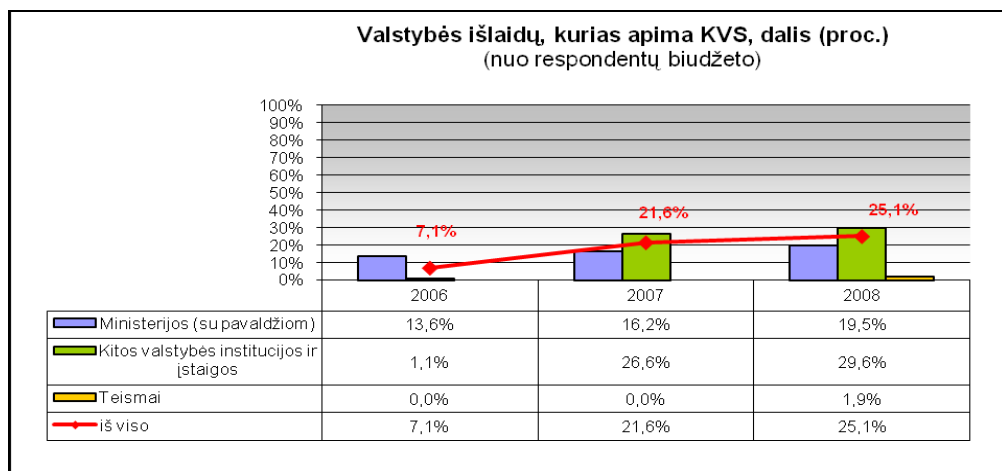
Paveikslas 5. Valstybės išlaidų, kurias apima KVS, dalis (proc.) nuo valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms) 2006-2008 m.

Paveikslas 6. Valstybės išlaidų, kurias apima KVS, dalis (proc.) nuo viešojo administravimo funkciją vykdančių institucijų ir įstaigų biudžeto dalies valstybės biudžete (be dotacijų savivaldybėms) 2006-2008 m.

Paveikslas 7. Valstybės išlaidų, kurias apima KVS, dalis (proc.) nuo atsakiusių valstybės institucijų ir įstaigų biudžeto 2006-2008 m.

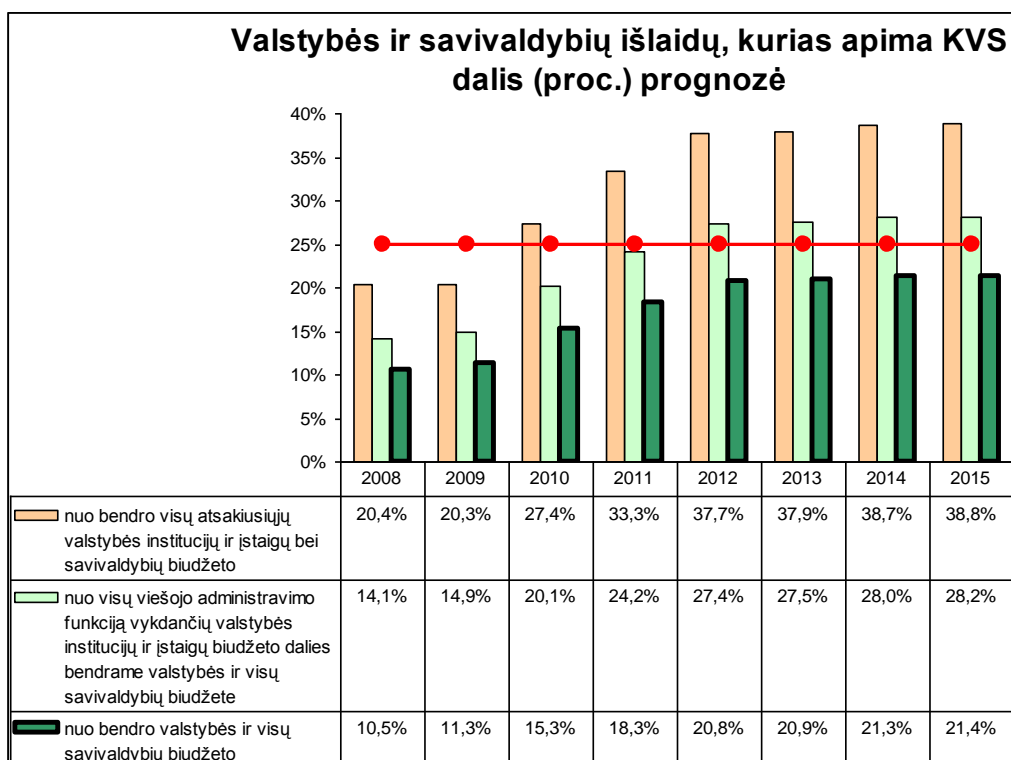

Rodiklio prognozė

Žemiau pateikiamos ŽIPVP 4 prioriteto 3 uždavinio įgyvendinimo rezultato rodiklio „Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)“ prognozės ir numatomi pokyčiai 2009-2015 m. laikotarpiu.

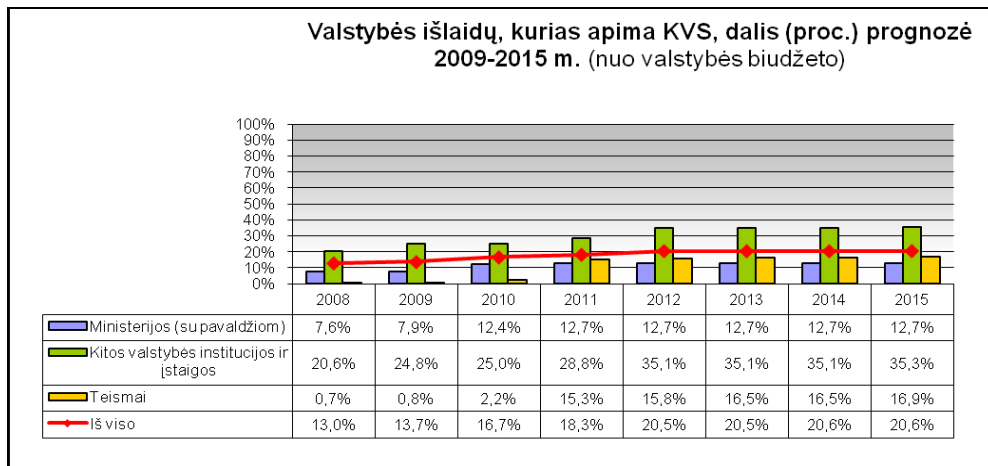
Atsižvelgiant į tyrimo duomenimis, prognozuojama, kad 3 uždavinio rodiklis - valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos (toliau KVS) 2015 m. sudarys 21,4 proc. viso valstybės ir savivaldybių biudžeto, kai siektina reikšmė laikotarpio pabaigoje (2015 m.) yra 25 proc. Šio rodiklio reikšmė yra ženkliai didesnė jei šio rodiklio prognozės skaičiuojamos tik nuo viešojo administravimo funkciją vykdančių institucijų ir įstaigų biudžeto dalies valstybės ir savivaldybių biudžete - 28,2 proc., o skaičiuojant rodiklį tik nuo atsakiusių į tyrimo klausimą biudžetu, prognozuojama, kad rodiklis gali siekti net 38,8 proc. Tyrimo duomenys rodo, kad didžiausias rodiklio augimas bus 2010-2012 m. Tai yra rodiklio reikšmė labiausiai augs nuo tada kai bus įgyvendinti ESF finansuojami projektai kokybės vadybos sistemų diegimui (paveikslas 8).

Paveikslas 8. Prognozuojama valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos dalis valstybės ir savivaldybių biudžete, 2009- 2015m.

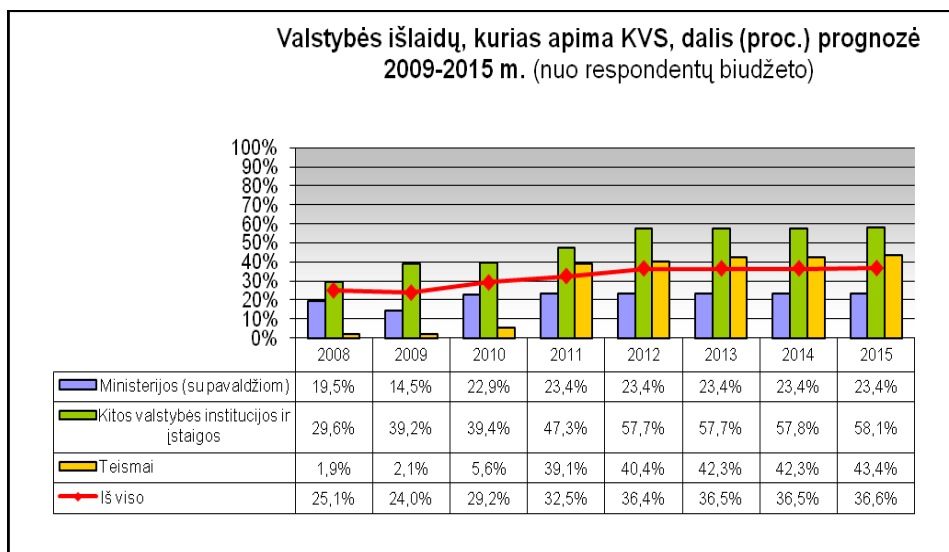

Prognozuojama, kad 2009-2015 m. laikotarpiu ženkliausiai augs 3 uždavinio rodiklis nuo valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms) kitų valstybės institucijų ir įstaigų grupėje (2009 m. – 24,8 proc., 2015 m. sieks 35,3 proc.) bei teismuose (2009 m. - 0,8 proc. ,2015 m. sieks 16,9 proc.), tačiau ministerijose jis kis nežymiai (2009 m. 7,9 proc., 2015 m. sieks 12,7 proc.) (ž. paveikslus 10,11 ir 12).

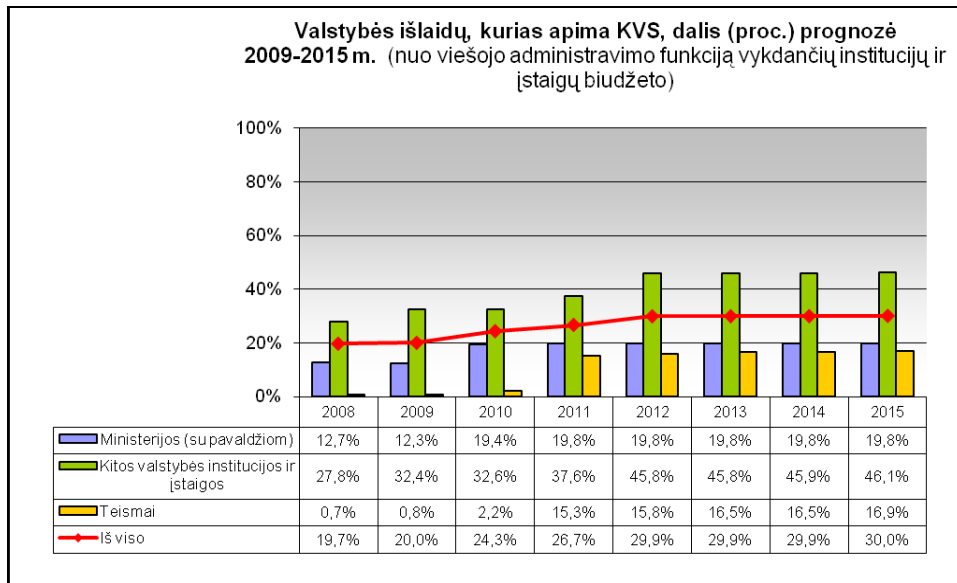
Paveikslas 9. Valstybės išlaidų, kurias apima KVS, dalis (proc.) nuo valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms) prognozė 2009-2015 m.

Paveikslas 10. Valstybės išlaidų, kurias apima KVS, dalis (proc.) nuo atsakiusių valstybės institucijų ir įstaigų biudžeto prognozė 2009-2015 m.

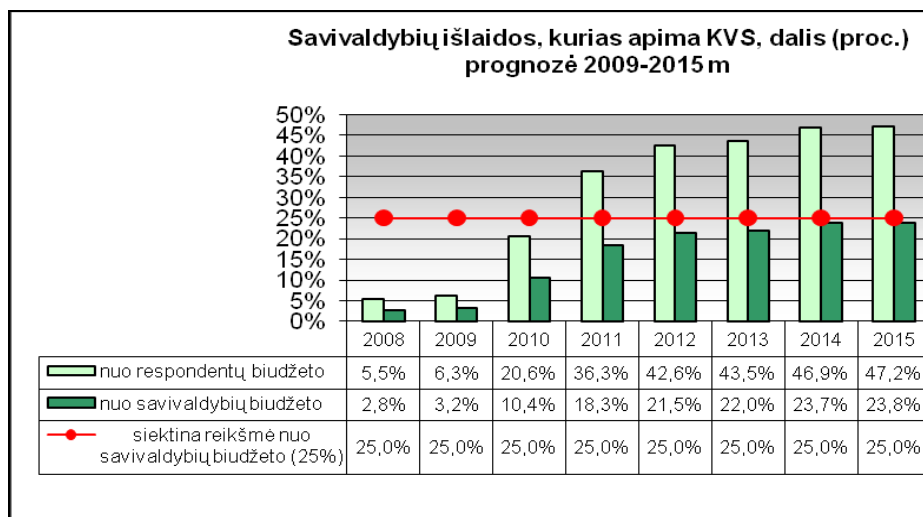

Paveikslas 11. Valstybės išlaidų, kurias apima KVS, dalis (proc.) nuo viešojo administravimo funkcijų vykdančių institucijų ir įstaigų biudžeto dalies valstybės biudžete (be dotacijų savivaldybėms) prognozė 2009-2015 m.

Tyrimo duomenimis savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos 2015 m. sudarys 23,8 proc. bendrame savivaldybių biudžete. Tikėtina, kad šio rodiklio ženklus augimas prasidės 2010 m. - 2010 m. rodiklis pasieks 10,4 proc., o laikotarpio pabaigoje (2015 m.) priartės prie siektinos 25 proc. reikšmės (paveiklas 13).

Paveikslas 12. Savivaldybių išlaidų, kurias apima KVS, dalis (proc.) bendrame savivaldybių biudžete prognozė 2009-2015 m.

Remiantis tyrimo duomenimis, galima daryti išvadą, kad laikotarpio pabaigoje (2015 m.) 3 uždavinio rodiklio siektina reikšmė 25 proc. bus pasiekta. **Tyrimo rezultatai rodo, kad prognozuojamos rodiklio reikšmės 2015 m. yra arti siektinos reikšmės t.y. prognozuojama, kad 3 uždavinio rodiklis sudarys 21,4 proc. bendro valstybės ir savivaldybių biudžeto** (nuo valstybės biudžeto - 20,6 proc. ir atitinkamai nuo savivaldybių biudžeto - 23,8 proc.). Įvertinus, kad tyrime dalyvavo tik apie pusė valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų, tikėtina, kad realiai šios reikšmės didesnės. Tai parodo ir rodiklio prognozės skaičiuojant rodiklį nuo visų atsakiusių savivaldybių ir valstybės institucijų ir įstaigų biudžeto. Šiuo atveju 3 uždavinio prognozuojamas rodiklis yra ženkliai didesnis - net 38,8 proc. Įvertinus šiuos veiksnius, galima teigti, kad laikotarpio pabaigoje 3 uždavinio rodiklis bus pasiektas ar net viršytas.

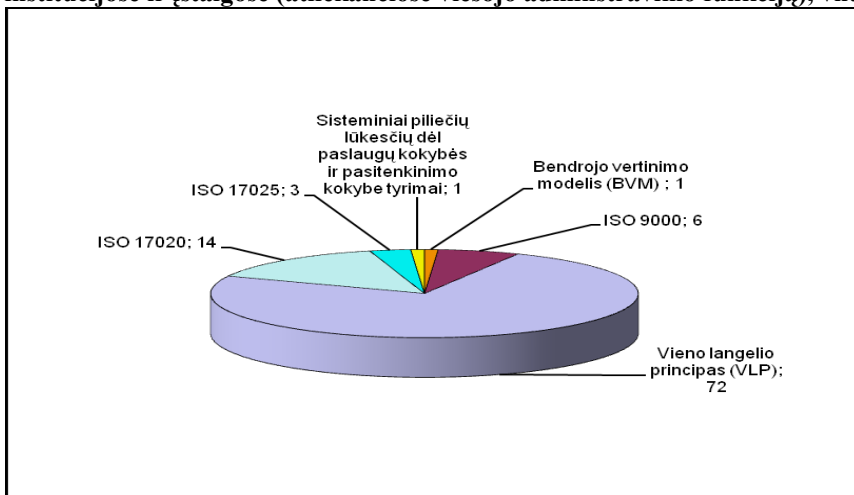
Kokybės vadybos sistemos

Tyrimo metu taip pat atlikta diegiamų KVS instrumentų valstybės ar savivaldybių institucijose ir įstaigose esamos situacijos analizė, įvertinta kokių ir kiek kokybės vadybos sistemos instrumentų planuojama įdiegti 2006-2015 m. laikotarpiu.

Esama situacija

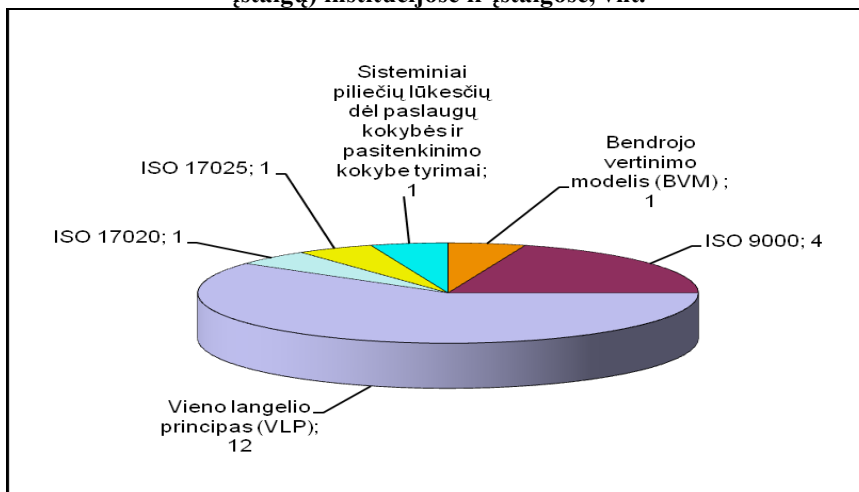
Iš viso, tyrime dalyvavusios 98 valstybės institucijos ir įstaigos, 2006-2008 m. laikotarpyje įsidiegė 111 KVS instrumentų. Iš jų įstaigos (su pavaldžiomis), kurių vadovai yra asignavimų valdytojai, įsidiegė 97 KVS instrumentus (be pavaldžių - 20 KVS instrumentų) (žr. paveikslai 14 ir 15), ministerijos ir joms pavaldžios įstaigos įsidiegė 13 KVS instrumentų (žr. paveikslas 16). Iš tyrime dalyvavusių 28 teismų tik vienas nurodė, kad šiuo laikotarpiu buvo įdiegtas vieno langelio principas. Kiti teismai jokių KVS instrumentų nenurodė. Tyrimo rezultatai rodo, kad 2006-2008 m. tyrime dalyvavusios valstybės institucijos ir įstaigos daugiausia diegėsi vieno langelio principą ir ISO 9001 standartą. Taip pat kelios įstaigos diegėsi Bendrojo vertinimo modelį, vykdė sisteminius piliečių lūkesčių tyrimus, diegėsi tokius specifinius KVS instrumentus kaip ISO 17020 ir ISO 17025.

Paveikslas 13. 2006-2008 m. įdiegti KVS instrumentai valstybės biudžeto asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžiose institucijose ir įstaigose (atliekančiose viešojo administravimo funkciją), vnt.

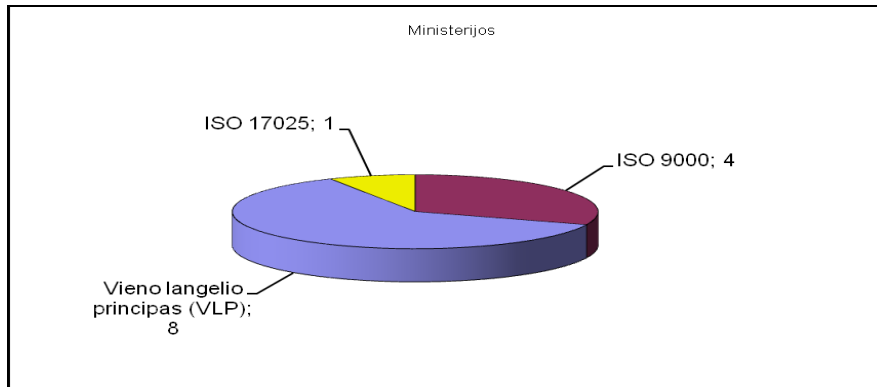
Pastaba: Ministerijos (su pavaldžiomis įstaigomis) ir teismai neįskaičiuoti

Paveikslas 14. 2006-2008 m. įdiegti KVS instrumentai valstybės biudžeto asignavimų valdytojų (be jiems pavaldžių įstaigų) institucijose ir įstaigose, vnt.

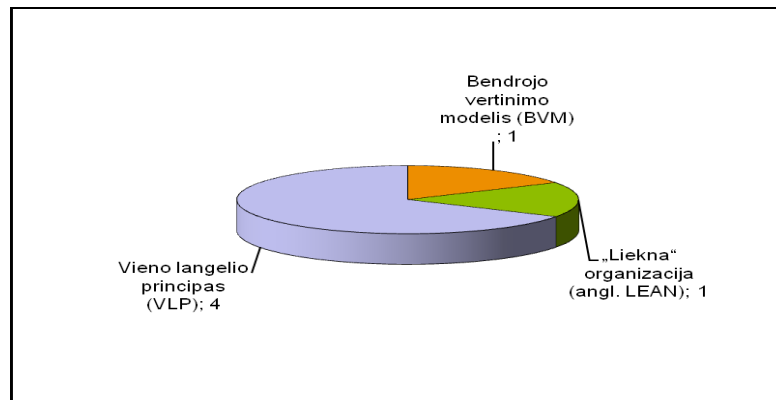
Pastaba: Ministerijos (su pavaldžiomis įstaigomis) ir teismai neįskaičiuoti

Paveikslas 15. 2006-2008 m. įdiegti KVS instrumentai ministerijose ir joms pavaldžiose įstaigose (atliekančiose viešojo administravimo funkciją), vnt.

2006-2008 m. laikotarpyje savivaldybės įsidiėgė tokius KVS instrumentus kaip vieno langelio principas, Liekna organizacija, Bendrojo vertinimo modelis. Iš viso per tą laikotarpį tyrime dalyvavusi 41 savivaldybė įsidiėgė 6 KVS instrumentus (paveikslas 17).

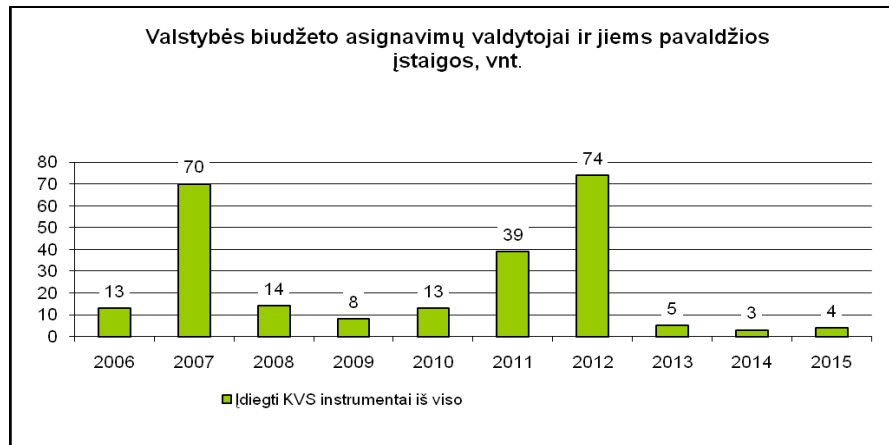
Paveikslas 16. 2006-2008 m. įdiegti KVS instrumentai savivaldybėse, vnt

Prognozė

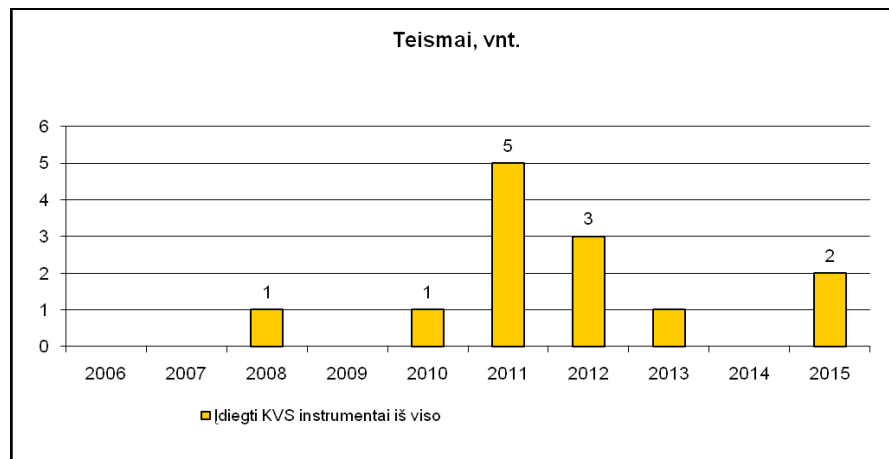
2006-2015 m. laikotarpyje valstybės institucijos ir įstaigos (be teismų ir ministerijų (su pavaldžiomis) iš viso planuoja įsidiėgti 243 KVS instrumentus (paveikslas 18), teismai planuoja įsidiėgti 13 KVS instrumentų (17 paveikslas), ministerijos (su pavaldžiom) (paveikslas 20) – 30 KVS instrumentų. 2015 m. viso planuojama įdiegti 286 KVS instrumentai, tokiu būdu, 2015 m. laikotarpio pabaigoje, įdiegtų KVS instrumentų skaičius iš viso bus daugiau nei du kartus didesnis lyginant su 2006 m. metais. Daugiausia KVS instrumentų planuojama įdiegti per 2010-2012 m. Šiuo laikotarpiu išaugęs įdiegtų KVS instrumentų skaičius, tiesiogiai siejamas su ESF paramos įsisavinimu.

Paveikslas 17. 2006-2015 m. įdiegtų KVS instrumentų skaičius asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžiose institucijose ir įstaigose (atliekančiose viešojo administravimo funkciją), vnt.

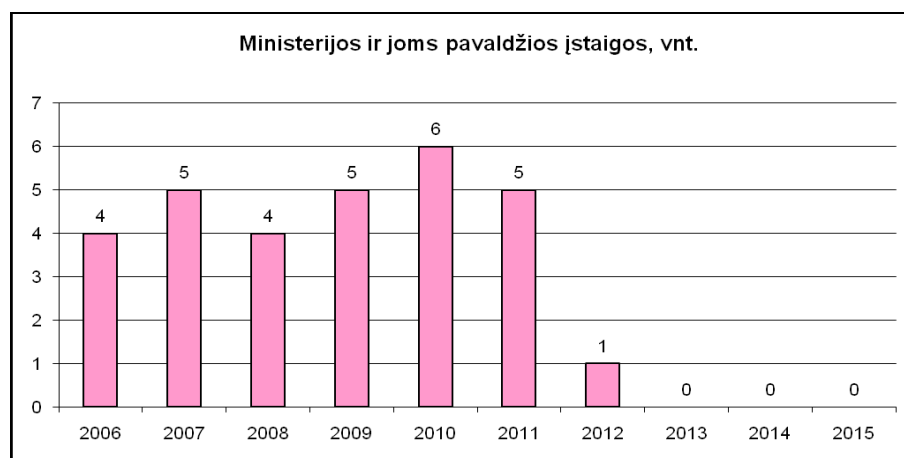

Pastaba: Ministerijos (su pavaldžiomis įstaigomis) ir teismai neįskaičiuoti

Paveikslas 18. 2006-2015 m. įdiegtų KVS instrumentų skaičius teismuose, vnt.

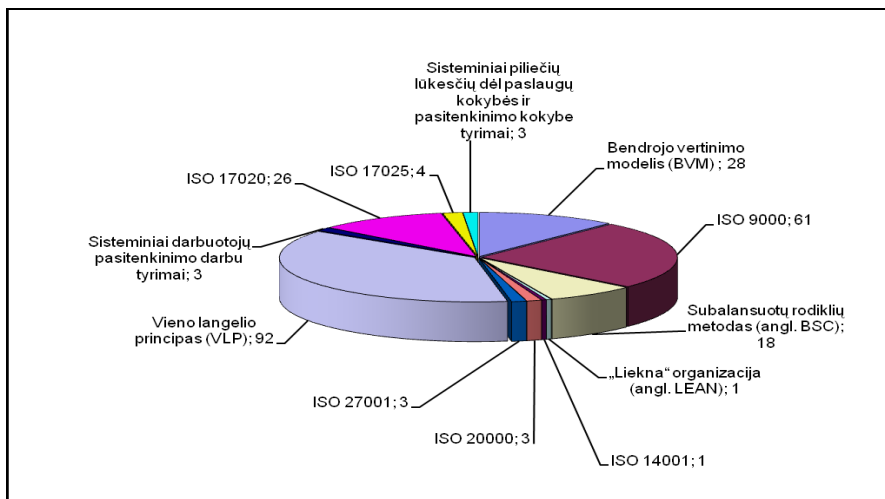

Paveikslas 19. 2006-2015 m. planuojamų įdiegti KVS instrumentų ministerijose ir joms pavaldžiose įstaigose (atliekančiuose viešojo administravimo funkciją) skaičius, vnt.

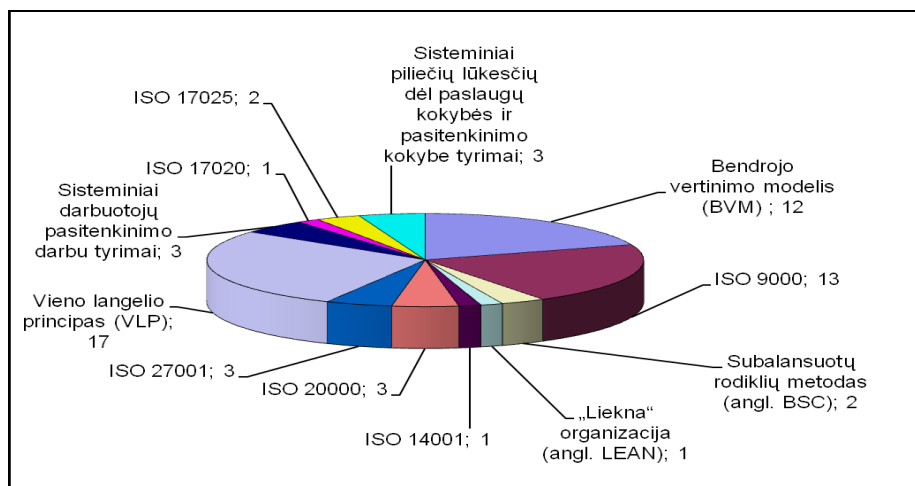
Iki 2015 m. daugiausia ministerijos ir valstybės institucijos ir įstaigos planuoja įsidiesti vieno langelio principą - 103 vnt., ISO 9001 standartą - 68 vnt., Bendrojo vertinimo modelį –30 vnt. ir Subalansuotų rodiklių sistemą – 18 vnt. Taip pat bus diegiami ir kiti KVS instrumentai, tokie kaip: ISO 17020 (26 vnt.), ISO 17025 (7 vnt.), ISO 27001 (5 vnt.), ISO 20000 (3 vnt.), ISO 14001 (3 vnt.), Liekna organizacija (1 vnt.), sisteminiai piliečių lūkesčių ar darbuotojų pasitenkinimo darbu tyrimai (9 vnt.) (paveikslai 21 -23).

Paveikslas 20. 2006-2015 m. planuojami įdiegti KVS instrumentai valstybės biudžeto asignavimo valdytojų (ir jiems pavaldžiose įstaigose, kurioms priskirta viešojo administravimo funkcija) institucijose ir įstaigose, vnt.

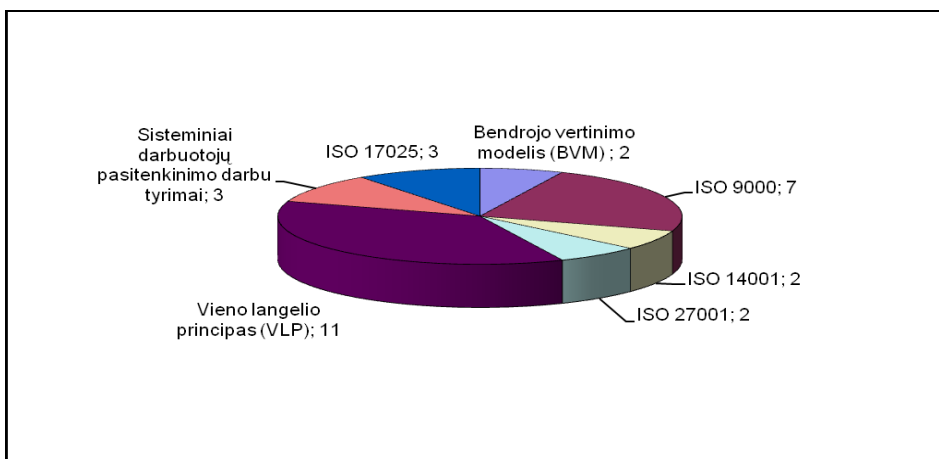
Pastaba: Ministerijos (su pavaldžiomis įstaigomis) ir teismai neįskaičiuoti

Paveikslas 21. 2006-2015 m. planuojami įdiegti KVS instrumentai valstybės biudžeto asignavimo valdytojų institucijose ir įstaigose (be pavaldžių), vnt.

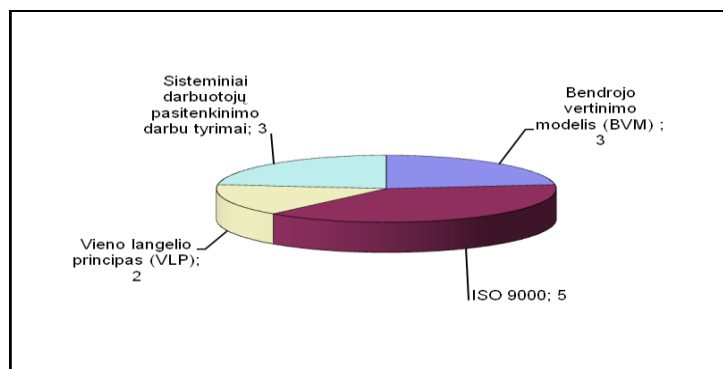
Pastaba: Ministerijos (su pavaldžiomis įstaigomis) ir teismai neįskaičiuoti

Paveikslas 22. 2006-2015 m. planuojami įdiegti KVS instrumentai ministerijose ir joms pavaldžiose įstaigose (atliekančiuose viešojo administravimo funkciją), vnt.

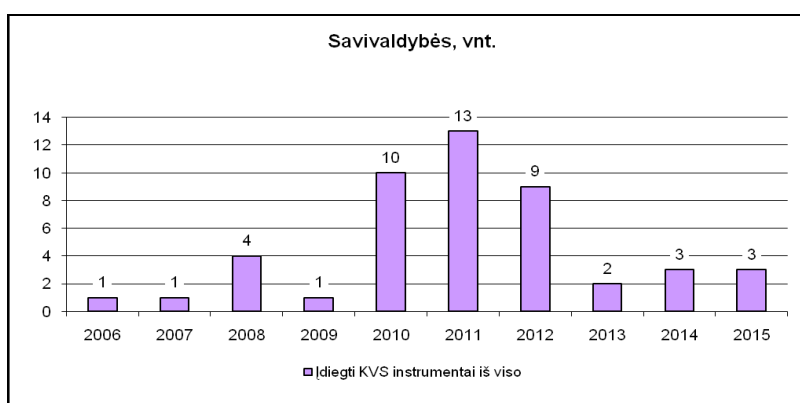
Iki 2015 m. atsakiusieji teismai planuoja įsidiesti 13 KVS instrumentų: ISO 9001 standartas, Bendrojo vertinimo modelis, vieno langelio principas ir sisteminiai piliečių lūkesčių tyrimai (paveikslas 24).

Paveikslas 23. 2006-2015 m. planuojami įdiegti KVS instrumentai teismuose, vnt.

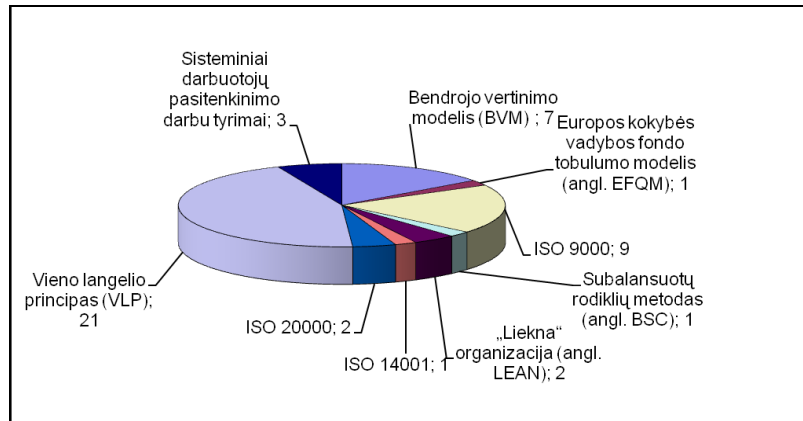
2006–2015 m. 41 savivaldybėje iš viso planuojama įdiegti 47 KVS instrumentus. Lyginant su 2006-2008 m. instrumentų skaičius išaugo beveik 8 kartus. Didžioji dalis KVS instrumentų bus įdiegta 2010-2012 m. laikotarpyje. KVS instrumentų skaičiaus padidėjimas tais metais tiesiogiai siejamas su ESF paramos panaudojimu kokybės vadybos sistemų diegimui (paveikslas 25).

Paveikslas 24. 2006-2015 m. KVS instrumentų planuojamų įdiegti savivaldybėse skaičius, vnt.

2006-2015 m. savivaldybės daugiausia diegsis vieno langelio principą – 21 vnt, ISO 9001 standartą - 9 vnt. ir Bendrojo vertinimo modelį – 7 vnt. Taip pat savivaldybės diegsis ir kitus KVS instrumentos: ISO 20000 (2 vnt.) , ISO 14001 (1 vnt.), Subalansuotų rodiklių metodą (1 vnt), Liekna organizacija (2 vnt), vykdys sisteminius darbuotojų tyrimus (3 vnt) (paveikslas 26).

Paveikslas 25. 2006-2015 m. KVS instrumentų planuojamų įdiegti savivaldybėse skaičius, vnt.

TYRIMO REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

ŽIPVP 4 prioriteto 3 uždavinio įgyvendinimo rezultato rodiklio „Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)“ esamos situacijos įvertinimas ir prognozė

- 3 uždavinio rezultato rodiklio - valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos dalis proc. (toliau - 3 uždavinio rodiklio) - pradinės situacijos analizė apima 2006-2008 m. laikotarpį. Rodiklio analizės tikslu baziniais metais pasirinkti 2006 m. Rodiklio prognozės atliktos iki 2015 m.
- **2006 m. 3 uždavinio rodiklio bazinis dydis t.y. valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos sudarė 3,2 proc. bendro valstybės ir savivaldybių biudžeto, 2008 m. - 10,5 proc.** Vertinant tik respondentų duomenis, 2006 m. valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos sudarė 5,6 proc. bendro valstybės ir savivaldybių biudžeto, o 2008 m. - 20,4 proc. Panašiai, tyrimo duomenimis, vertinant 3 uždavinio rodiklį nuo viešojo administravimo funkciją vykdančių institucijų ir įstaigų dalies bendrame valstybės ir savivaldybių biudžete, rodiklis 2006 m. buvo 5,8 proc. 2008 m. siekė 19,7 proc.
- **Prognozuojama, kad 2015 m. 3 uždavinio rodiklis t.y. valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos sudarys 21,4 proc.** viso valstybės ir savivaldybių biudžeto, kai siektina reikšmė laikotarpio pabaigoje (2015 m.) yra 25 proc. Šio rodiklio reikšmė yra ženkliai didesnė, jei šio rodiklio prognozės skaičiuojamos tik nuo viešojo administravimo funkciją vykdančių institucijų ir įstaigų biudžeto dalies valstybės ir savivaldybių biudžete - 28,2 proc., o skaičiuojant rodiklį tik nuo atsakiusių biudžetų, prognozuojama, kad rodiklis gali siekti net 38,8 proc.
- **Tikėtina, kad realiai 3 uždavinio rezultato rodiklių tiek esamos, tiek prognozuojamos reikšmės nuo valstybės ir savivaldybių biudžeto gali būti didesnės, nei parodė tyrimas.** Tai paaiškinama tuo, kad rodiklis skaičiuojamas įvertinant respondentų pateiktus duomenis, kurie apima tik apie 60 proc. viso valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms) ir 50 proc. savivaldybių biudžeto.
- Tyrimo duomenys rodo, kad **didžiausias rodiklio augimas bus 2010-2012 m.** Tai yra rodiklio reikšmė labiausiai augs nuo tada, kai bus įsisavinta Europos socialinio fondo parama kokybės vadybos sistemų diegimui (pagal priemonę „Viešųjų paslaugų kokybės iniciatyvos“).

PAGRINDINĖS TYRIMO IŠVADOS

- **2006 m. 3 uždavinio rodiklio bazinis dydis t.y. valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos sudarė 3,2 proc. bendro valstybės ir savivaldybių biudžeto, 2008 m. - 10,5 proc** (palyginimui: rodiklio bazinis dydis nuo valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms) - 4,3 proc., 2008 m. -13 proc.; nuo savivaldybių biudžeto bazinis dydis 2006 m. – 0,3 %. 2008 m. - 2,8 proc.).
 - **Prognozuojama, kad 2015 m. 3 uždavinio rodiklis t.y. valstybės ir savivaldybių išlaidos, kurias apima kokybės vadybos sistemos, sudarys 21,4 proc. viso valstybės ir savivaldybių biudžeto** (palyginimui: 2015 m. prognozuojamas rodiklis nuo valstybės biudžeto (be dotacijų savivaldybėms) - 20 proc., nuo savivaldybių biudžeto - 23,8 proc.), kai siektina reikšmė laikotarpio pabaigoje turi būti 25 proc.
 - Tyrimo rezultatai rodo, kad prognozuojamos 3 uždavinio rodiklio reikšmės 2015 m. yra arti siektinos reikšmės. **Įvertinus, kad tyrime dalyvavo tik apie pusė valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, realiai rodiklio reikšmės yra didesnės, nei parodė tyrimas** (įstaigų, nedalyvavusių apklausoje, biudžeto dalis sudaro apie 40 proc. valstybės (be dotacijų savivaldybėms) ir atitinkamai 50 proc. savivaldybių biudžeto). **Tikėtina, kad laikotarpio pabaigoje rodikliai bus pasiekti (25 proc.) ar net viršyti.**
 - Apibendrinant galima teigti, kad **daugiausia KVS instrumentų visose įstaigų grupėse planuojama įdiegti 2010-2012 m. laikotarpyje, tai siejama su ESF paramos panaudojimu kokybės vadybos sistemų diegimui.** Be ESF paramos mažai tikėtina, kad šis rodiklis būtų pasiektas iki 2015 m.
- Nors diegiamų KVS instrumentų įvairovė gan plati (iš viso 12 skirtingų KVS instrumentų), visose įstaigų grupėse daugiausia diegiami tokie KVS instrumentai kaip vieno langelio principas, ISO 9001 standartas ir Bendrojo vertinimo modelis.

Tyrimo užsakovas: Vidaus reikalų ministerija ©
Tyrimo vykdytojas UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“

2009, Vilnius